

(Cilj istraživanja, nastavak)

Istraživanje analizira ekološko stanje riječnih korita i poplavnih područja te stavlja prioritete na njihov potencijal revitalizacije. Prijedlozi revitalizacije utemeljeni su po **vodećem načelu iniciranja i promoviranja hidromorfoloških dinamika** i samoodrživosti te **prirodnih dinamičnih procesa**. Tim bi se načinom mogao obnoviti cijeli spektar riječnih staništa i vrsta.

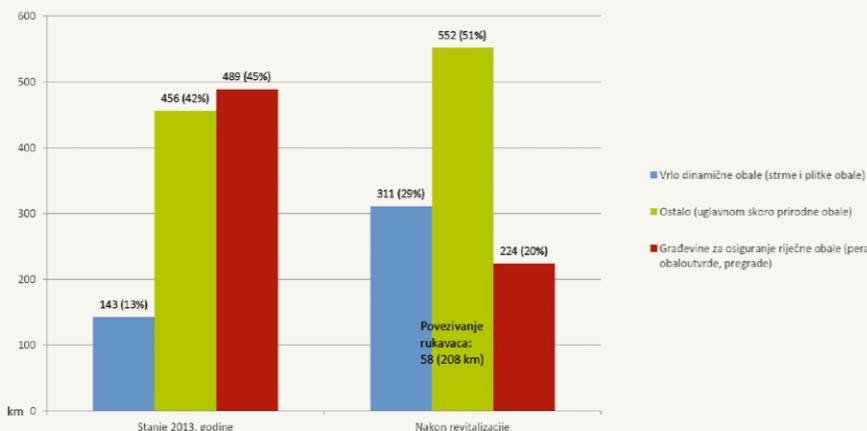
Predložene opcije restauracije kategorizirane su u tri razreda – umjereni, visoko, vrlo visoko – i procijenjene su sa šest parametara; uporaba zemljišta i staništa, prirodni status zaštite, obrana od poplava s aspekta vodnog retencijskog kapaciteta, hidromorfološkog statusa, uklanjanje ili zamjena nasipa te po tipu riječnih segmenata.

Rezultati

Procjena pokriva ukupnu dužinu rijeka Mure, Drave i Dunava od 540 km (te 243,282 ha državni dio poplavnog područja).

Potencijal obnove je značajan:

- Ukupno **264 km riječne obale** može biti obnovljeno gotovo do prirodnih ili vrlo dinamičnih uvjeta uklanjanjem postojećih nasipa.
- 58 glavnih rukavaca ukupne duljine** od 208 km može se ponovno spojiti s rijekama.
- 58,080 ha** prijašnjih poplavnih područja može se ponovno povezati s glavnim tokom.
- Postotak uništenih nasipa smanjio bi se s 45% na 21%.

Zaključci

Postoji značajan potencijal za revitalizaciju u planiranom UNESCO-vom Prekograničnom rezervatu biosfere "Mura-Drava-Dunav". Ovo istraživanje očrtava put ka sveobuhvatnoj revitalizaciji u svih pet država, počevši s uklanjanjem pojačanja riječnih korita i povezivanjem rukavaca, dosežući vrhunac s velikom povezanost poplavnih područja s rijekama.

Ako se projekti revitalizacije realiziraju na odgovarajući način, mogu značajno smanjiti daljnje propadanje rijeka i poplavnih područja. Područja koja bi između ostalih predložili za revitalizaciju su: obala rijeke Drave od Virovitice do Donjeg Miholjca te dio rijeke Drave uz Budžak i Topoljski Dunavac koji s mađarske strane uključuje nacionalni park Mura Drava.

Sponzori

Za daljnje informacije:

Ivana Korn Varga
WWF MedPO, Croatia
Email: ikorn@wwfmedpo.org
Mob.: 00385 99 677 36 19

Preuzimanje cijele studije:
www.amazon-of-europe.com

Zašto smo ovdje
Da zaustavimo uništavanje prirodnog okoliša i izgradimo budućnost u kojoj ljudi žive u skladu s prirodom.
croatia.panda.org

FOTO © G. SAFAREK

eurONATUR

¹ Razina podzemnih voda raste dužinom rijeke zbog kapilarne povezanosti između rijeke i poplavnog područja ako je zasjek korita rijeke zaustavljen i obrnut.

Potencijal revitalizacije riječka i poplavnih područja na području Hrvatskog dijela UNESCO-vog Prekograničnog rezervata biosfere "Mura-Drava-Dunav"

U srcu Podunavlja, donji tokovi rijeke Drave i Mure kao i pritoci Dunava protežu se na više od 700 km, preko Austrije, Hrvatske, Mađarske, Srbije i Slovenije. Zajedno čine jedno od ekološki najvažnijih riječnih i poplavnih područja – takozvanu "Europsku Amazonu".

Rijeke, koje će biti uskoro zaštićene u sklopu Prekograničnog rezervata biosfere "Mura, Drava-Dunav" (PRB MDD), značajne su po najvećim i najbolje očuvanim crnogoričnim šumama te poplavnim područjima duž cijelog Dunava. Osim toga, od najveće ekološke važnosti su izrazito dinamične dionice rijeka s tipičnim staništima poput pješčanih i šljunčanih obala te sprudova, strmih riječnih obala, riječnih otoka, mreže rukavaca i mrtvica. Cijelo područje dom je rijetkim vrstama poput male čigre, orla štekavca i kratkonose kečige. Također, cijela regija važna je i za ljude koji tamo žive.

Prednosti obnove

Unatoč izuzetnim prirodnim obilježjima, statusu zaštite i međunarodnim sporazumima, područje pati od stalne degradacije staništa i gubitka ugroženih vrsta koje obitavaju u rijekama i poplavnim područjima (npr. kratkonosa kečiga, orao štekavac, crna roda, crnogorične šume). Stoljeće kanaliziranja rijeka, izgradnja nasipa, iskopavanja šljunka i pijeska te izgradnja hidroelektrana dovelo je do **gubitka 80%** prijašnjeg poplavnog područja i **izmjena oko 1,100 km prirodnih riječnih obala i povezanih dijelova toka**. Stanje je popravljivo samo u slučaju obnove karakterističnih prirodnih uvjeta. U prilog očuvanju biološke raznolikosti, **revitalizacija** bi pružila mnoge dobrobiti pri zaštiti od poplava, samopropriješčavanju vode (dajući pritom pitku vodu), povoljne uvjete podzemnih voda¹, ribljeg fonda, ekstenzivne poljoprivrede i šumarstva te rekreativne za lokalnu zajednicu.

FOTO © G. SAFAREK

Poplave su prirodna pojava tijekom proljeća i ranog ljeta te su od ključne vlažnosti za močvarna staništa

Cilj istraživanja

Suočen s tim izazovima, WWF je proveo istraživanje **potencijala revitalizacije PRB MDD-a**. Cilj istraživanja je pružiti poticaj za trenutne i buduće pokušaje revitalizacije te da posluži kao temeljni dokument za planiranje strateške revitalizacije na tom području. Jedan od ciljeva je i podrška zemljama u implementaciji okolišnih direktiva Europske Unije i PRB MDD-a.

Ministarstva pet zemalja
odgovorna za zaštitu prirode i
okoliša 27. ožujka 2011. godine,
dogovorila su zajedničku
zaštitu područja UNESCO-
vog Prekograničnog rezervata
biosfere "Mura-Drava-Dunav".

Unatoč izuzetnim prirodnim
obilježjima i internacionalnim
obvezama to područje se još
uvijek bori s degradacijom
staništa i gubitkom ugroženih
vrsta u područjima rijeka i
poplavnim područjima.

FOTO © G. SAFAREK

Strme obale rijeka idealno su mjesto
za gniježdenje bregunica

Kako bi se postigla odgovarajuća
implementacija i upravljanje
pentalateralnim UNESCO-vim
rezervatom biosfere "Mura-
Drava-Dunav", potrebno je razviti
program revitalizacije u svih pet
zemalja.

EU programe finansiranja poput
Life+ ili Strukturnih fondova
trebalo bi koristiti za razvijanje
i implementaciju konkretnih
projekata revitalizacije.

Kada bude uspostavljen,
UNESCO-ov Prekogranični
rezervat biosfere "Mura-
Drava-Dunav", na površini od
1 milijuna ha, bit će najveće
zaštićeno riječno područje i prvi
pentalateralni rezervat biosfere
na svijetu.

Procjena potencijala revitalizacije na području PRB MDD

Potencijalna područja revitalizacije i revitalizacijske mjere

Potencijalna područja revitalizacije i revitalizacijske mjere za obale/kanale te poplavna područja

21 Potencijalna područja revitalizacije (pogledajte imena na listi)

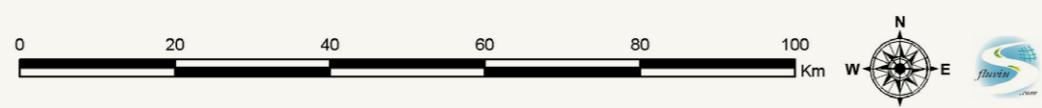
Obale/Kanali:

- ● Uklanjanje obalouvrda i pera: Tamno zeleno = bez povezanosti s poplavnim područjem uz rijeku (lateralno); Svjetlo zeleno = povezano s poplavnim područjem uz rijeku (lateralno)

- ■ Povezivanje rukavaca: Tamno plavo = bez povezanosti s poplavnim područjem uz rijeku (lateralno); Svjetlo plavo = povezano s poplavnim područjem uz rijeku (lateralno)

■ Poplavno područje

Prekogranični UNESCO rezervat biosfere "Mura Drava Dunav"
Status Srpanj 2012: Zona jezgre, granična zona i zona prijelaza određene za Hrvatsku i Mađarsku;
Preliminarno određene za Austriju, Sloveniju i Srbiju

Drava ima veliku mogućnost meandriranja

Poplavna područja van nasipa:

■ ■ ■ Vrlo visok potencijal revitalizacije

■ ■ Visok potencijal revitalizacije

■ ■ Umjeren potencijal revitalizacije

■ ■ ■ Maksimalan potencijal povezivanja s poplavnim područjem

— Nasipi za obranu od poplava

---- Prekinuti ili uklonjeni nasipi

■ ■ ■ Nasipi za koje se predlaže rekonstrukcija

Mura

- 1 Donji tok Spielfeld (AT)
- 2 Gornji tok Bad Radkersburg (AT)
- 3 Donji tok Bad Radkersburg (AT)
- 4 Gradišće (SLO)
- 5 Verzey, Biomura (SLO)
- 6 Srednja Bistrica (SLO)
- 7 Hotiza (SLO/HR)
- 8 Gornji tok Mursko Središće (SLO/HR)
- 9 Mura kod Miklavca (SLO/HR)
- 10 Pince (HU/SLO)
- 11 Domašinec (HR)
- 12 Muratka (HU)
- 13 Goričan-Totszerdahely (HU /HR)
- 14 Kotariba (HR)
- 15 Ujtelep (HU)
- 16 Ušće Mure u Dravu (HR)

MAĐARSKA

Pécs

Drava

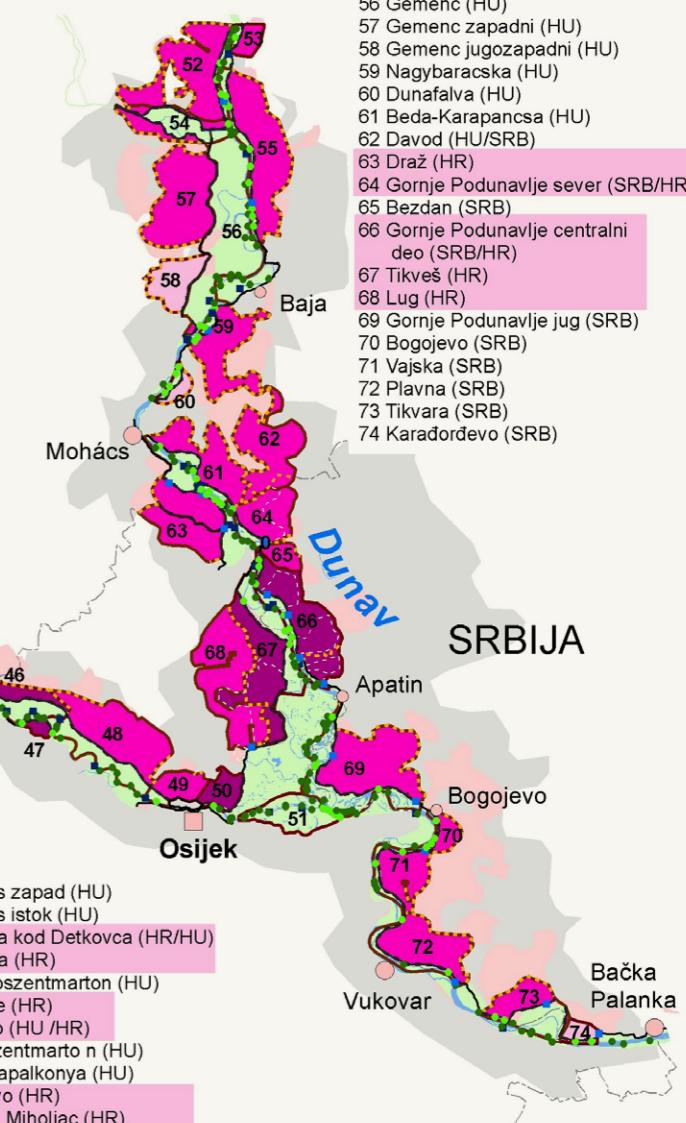
- 17 Rošnja (SLO)
- 18 Ptuj (SLO)
- 19 Stojinci (SLO/HR)
- 20 Sibovec Podravski (HR/SLO)
- 21 Totovec (HR)
- 22 Hrženica (HR)
- 23 Prelog (HR)
- 24 Sesvete Ludbreške (HR)
- 25 Gornji tok Legrad (HR)
- 26 Donji tok Legrad (HR)
- 27 Čingi-Lingi Botovo (HR)
- 28 Drava kod Gotalova (HR)
- 29 Most Repaš (HR)
- 30 Drava kod Belavari i Novog Virja (HR/HU)
- 31 Podravske Sesvete (HR)
- 32 Bolho (HU)
- 33 Okruglijača (HR)

Poplavne šume i livade su važna staništa PRB MDD-a

Dunav

- 52 Tolna (HU)
- 53 Fajsz (HU)
- 54 Sio ušće (HU)
- 55 Gemenc severni i istočni (HU)
- 56 Gemenc (HU)
- 57 Gemenc zapadni (HU)
- 58 Gemenc jugozapadni (HU)
- 59 Nagybaracska (HU)
- 60 Dunafalva (HU)
- 61 Beda-Karapancsa (HU)
- 62 Davod (HU/SRB)
- 63 Draž (HR)
- 64 Gornje Podunavlje sever (SRB/HR)
- 65 Bezdan (SRB)
- 66 Gornje Podunavlje centralni deo (SRB/HR)
- 67 Tikveš (HR)
- 68 Lug (HR)
- 69 Gornje Podunavlje jug (SRB)
- 70 Bogojevo (SRB)
- 71 Vajska (SRB)
- 72 Plavna (SRB)
- 73 Tikvara (SRB)
- 74 Karadorđevo (SRB)

Strme obale i neregulirane rijeke karakteristična su za ovo područje

FOTO © M. TOLDI

Uništена prirodna riječna obala na Dravi

Poplavne šume i livade su važna staništa PRB MDD-a

Strme obale i neregulirane rijeke karakteristična su za ovo područje

FOTO © M. TOLDI